

VI MÄNSKOR

årgång 57

Pris 40 kr

nr 2 2004

Vem har makten över VATTNET?

Cancer eller kolera - arsenik i lagom mängd....

Varför kärnkraft?

SKV 1914-2004 - Detta jubileum firades med bravur i Stockholm

Under rubriken "Feminism i går - i dag - i morgon" firade Svenska Kvinnors Vänsterförbund sitt 90-årsjubileum på Kafé Marx i Stockholm den 20 mars 2004. Kulturföreningen Fogelstad, Elin Wägnersällskapet och Deaföreningen var medarrangörer till seminariet.

I GÅR... Ett digert program startade med en kvinnohistorisk kavalkad där Hjördis Levin, med hjälp av skådespelarna Anita Berger och Anita König samt SKV:s egen Britta Lorentzon åskådliggjorde början på den moderna kvinnohistorien.

Den 19 mars 1914 samlades 19 kvinnor som bildade Föreningen Frisinnade Kvinnor. Ambitionen var att få med kända kvinnor från hela landet och bildandet var i första hand en protest mot krigshetsen. Fem månader senare bröt Första världskriget ut.

"Vi kände det som en bjudande plikt att visa att vi fanns till som självständigt tänkande och menande, även om vi inte hade rösträtt", skriver föreningens första ordförande, Ada Nilsson, i sina memoarer. "Det gällde att bekänna färg, att ställa upp sig på den barrikad vi tillhörde."

De viktigaste frågorna för den nybildade föreningen blev

- en omedelbar lösning av försvarsfrågan,
- sociala reformer, som "snara och kraftiga åtgärder för folkkykterhetens främjande",
- verklig demokrati,
- rösträtt för kvinnor.

1921 samlades representanter för föreningens nära 2000 medlemmar på Fogelstad varvid föreningen ombildades till Frisinnade Kvinnors Riksförbund. 1931 byter de namn till Svenska Kvinnors Vänsterförbund, möjligen på grund av ideologiska motsättningar om hur försvarsfrågan skulle lösas. Dessa välutbildade kvinnor arbetade med frågor som "Kvinnorna och världskrisen" och "Kvinnornas vapenlösa uppror mot kriget".

De protesterade bland annat mot permittenttrafiken 1943, dvs. tyska soldattransporter genom Sverige. Och redan 1944 ville dessa kvinnorna ha 50/50 i riksdagen samt i alla andra offentliga representationer.

Hjördis Levin

Foto A.Bang

Först en kvinnohistorisk kavalkad av Hjördis Levin. Hon deltog själv i pjäsen tillsammans med Anita Berger och Anita König och Britta Lorentzon. Vi hade stor behållning av denna pjäs som sträckte sig från tiden 1914 – 1975.

Fr.v. Anita König, Britta Lorentzon, Hjördis Levin och Anita Berger.

SKV 1914-2004

I DAG... kommer **Maria-Pia Boethius** som påstår att feminismen är starkare än någonsin och att Sverige av FN är utsett till världens mest jämställda land. Nej, fortsätter hon, vi är ett grovt ojämnt och ojämnt land, trots att kvinnorna har drivit frågorna så länge. Maria-Pia fortsätter att ge oss inblick i kvinnornas vardag i världen: en halv miljon mördas varje år av en närstående man.

Vad har man då gjort för kvinnorna i Sverige? Lagar ändras men inget händer. Sanningen är att nästan alla våldtäktsmän går fria, konceptet är att vi ska vara rädda. Tyvärr är männens feighet värst, de säger inget, de är tysta. Dessutom äger vi inte offentligheten, vi är bara "lagom" framsläppta av manssamhället. Var tredje kvinna på jorden lever med skador av mäns våld. Barnsekturismen ökar i tredje världen. Men mitt i allt detta är feminismen den snabbast växande rörelsen i världen. Utan våld! Maria-Pia fortsätter att berätta om hur hon i FN träffade en feminist från Jemen där de går till fots för att nå avlägsna byar. Hur de informerade byborna om att kvinnor kunde rösta på kvinnor.

En ung kvinnogeneration över hela världen kommer nu - i Florens har till exempel 80 000 träffats och detta är VÅRT medium - det nås via mun till mun. En intressant grej är att många skandaler, som Euron-affären och avlyssningen av Kofi Annan, har kvinnor avslöjat.

Maria-Pia är kritisk till medierna. Även public servicekanalerna och filmer innehåller dödande av kvinnor, förtryck av kvinnor och barn. Och går vi in i politiken måste vi acceptera den manliga strukturen där. Maria-Pia pekar på tre starka kvinnor: Gudrun Schyman, Margareta Winberg och Mona Sahlin som har blivit avsatta, förflyttade eller stukade. Tyvärr har vi aldrig fått vara med och stifta lagar och vi lyckas inte förmedla det vi har lärt och uppnått till nästa generation. De får börja att erövra om igen.

Så konstaterar hon att propagandan inte ser ut som förr. Det värsta är dokusåporna, de ger oss en bild av världen där man ljuger, bedrar och väljer bort. Den vinner som trampar på flest och vi delar in oss i vinnare och förlorare.

I MORGON... och nu kommer **Lina Hjort**. Är den nya generationen lika medveten som hon - ja, då finns det hopp. Hon är 25 år, utbildar sig i juridik och har redan konstaterat att juridikstudier är otroligt mansgräsiga.

I nio år har hon jobbat med feminism och kvinnofrågor och konstaterar att det finns en större medvetenhet idag. Det är OK att ifrågasätta, men pressen på unga tjejer är större än någonsin. Hon har lärt ut självförsvar för tjejer och det blir män provocerade av. Men här gäller det mer än våldet - viktigast är att få unga tjejer att respektera sig själv. Lina ser följande utmaningar för modern feminism;

- Klass. Man har idag förlorat klassperspektivet. Alla kvinnor är inte lika, men kvinnorna drabbas mest av dåliga jobb och nya former av flexibla anställningsvillkor.

Inom vård och handel slår den individuella lönesättningen mot kvinnorna.

Uppdelningen av hemarbetet är fortfarande inte bra. Efter att ha fått barn är kvinnan fast i samma kvinnofälla som hennes mamma satt i.

Sex timmars arbetsdag är en stor fråga liksom sexualiseringen och den extrema utseendefixeringen. Tjejer kritiserar för vissa kläder de bär, men ingen skulle komma på tanken att göra detsamma med killarna. Flickorna får "gullimutt-grejer" medan pojkarna leker med vapen.

Idag finns även tjej-Lego. Och vad är nu det? Jo,

forts. nästa sida

SKV 1914-2004

det är stora bitar, rosa förstås, som man bara kan bygga en sak med, "väsentligheter" som sminkbord och swimmingpool.

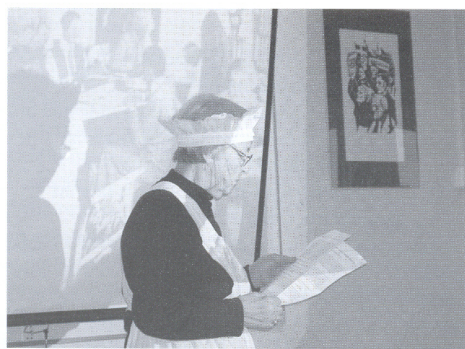
Så avslutar hon med att delge oss hemska historier som att femåringar numera bantar och att i tioårsåldern kan flickor åka in och ut på anorexisjukhusen. Det finns även barnprogram på TV där tjejer lär sig banta, som My Little Pony där tjejhästarna inte vill äta för "de vill vara smala". Det är riktigt otäcka saker och det går en rysning genom hela salen.

Seminariets sista programpunkt utgörs av ett fartfyllt framträdande av teatergruppen Skrämselhicka. Kvällen avslutas med en läcker buffé, mycket prat och riviga feministsånger från hela 1900-talet förmedlade av Anita Berger

Gunnel Malm

Skådespelerskan Anita König

Britta Lorentzon som skådespelerska

Foto: Evy Hagman

Tankar från en värnpliktig som deltog i SKV:s 90-årsjubileum

Om bara lite drygt en månad blir jag klar med min militärtjänstgöring. Det har varit ett fantastiskt händelserikt år – jag har fått lära mig om vapen och hotbilder; motsvarande 10 högskolepoäng sjukvård med skadepåsarövningar. Jag har fått springa snabbare än jag gjort förut, jag har dykt djupare och lyft tyngre och jag har känt min fysiska kapacitet på ett sätt som jag tidigare inte gjort. På många sätt har det varit ett fantastiskt roligt år. Men, för att vara fullkomligt ärlig, mer psykiskt utmanande än jag kunde tänka.

Då menar jag inte psykiskt utmanande för att jag skulle vara en mjuk människa inte kapabel att klara mig i en så macho miljö, nej, och inte psykiskt utmanande för att jag inte skulle vara tillräckligt smart, nej, utmaningen har legat på ett annat känslomässigt plan. Från första dagen i Karlskrona blev jag nämligen medveten om hur oerhört annorlunda vi ändå inte helt få tjejer var. Min kropp blev ständigt uppmärksam, jag var för tjock eller för smal, jag hade för små bröst och för stor rumpa eller kanske var jag si eller så i säng och oavsett vilket – positivt eller negativt var min och andra kvinnors kroppar utan tvekan allmän egendom.

Det var inte egentligen mer än jag räknat med men jag hade inte räknat med hur krävande det skulle vara att ständigt bemöta. Mina befäl skötte sig förvisso föredömligt, den som trakasserade någon åkte genast in på en ordentlig utskällning och hot om att bli hemskickad omedelbart. Jag har också senare under året sett och hört att det inte bara är ett tomt hot utan att inte helt få faktiskt har blivit hemskickade utan vitsord och med polisanmälningar över sig och det är naturligtvis positivt. Men att upptäcka att mina jämnåriga medmänniskor som jag i min naivitet trott var relativt öppensinnade istället i många fall var raka motsatsen det hade jag inte räknat med.

Jag är nu inte den att bli avskräckt av lite fördomar, jag har pratat med och skämtat med och svarat med samma mynt. Jag har blivit arg och skällt och jag har förklarat och faktiskt fått en viss respons. Men att det ska behövas! Hur orkar dessa coola tjejer som åker på FN-uppdrag där stämningen tycks vara ännu råare? Imponerande. Hur orkar man ständigt bli ifrågasatt och ständigt kämpa sig fram utan att kunna slappna av och bara bli en i gänget?

På SKVs 90-årsfirande i Stockholm sög jag i mig styrka från alla intelligenta talare och medlemmar. Hur skön var inte vetskapen om att fler finns som kämpar för samma sak som jag.

Och ändå, när jag först hörde om den förening som finns för kvinnliga värmpfiktiga, som har till syfte att kvinnliga värmpfiktiga på olika ställen ska få kontakt med varandra och utbyta erfarenheter, kände jag genast de känslor jag lärt mig känna; jag undrade nedlåtande vad de kunde prata om på sina möten; jag tänkte att jag minsann kunde klara mig själv och att det är väl bara att välja och göra. På mindre än en sekund tog jag upp det enklaste av patriarkala maktbeteenden – att nedvärdera kvinnors intressen (och föreningar) för att minska deras betydelse, och gjorde det till mitt.

Så indoktrinerad av patriarkalt tänkande jag är trots att jag ansett mig ganska så upplyst, hur kan jag räkna med att ett gäng killar i tonåren skulle vara medvetna om sitt maktbeteende? Idiotiskt! Men jag tror tyvärr inte att det är helt ovanligt att vi utan att tänka oss för faller in i mönstret och tänker nedvärderande om varandra. I en sådan situation där männen är i majoritet har vi lärt oss att ta deras värderingar för våra egna och utöva maktbeteende över varandra på samma sätt som männen utövar det över oss. Oavsett hur solidariska vi är när det bara är kvinnor närvarande är det så lätt att sedan bli så angelägen om att passa in och bli accepterade att vi kanske inte helt vågar stå för, eller ta strid för, det vi vet

Fr.v. Zaida Hagman med dottern Evy Hagman, i bakgrunden Elly Engstedt och Majvi Liljegren

SKV 1914-2004

är rätt därför att det är så tungt att jämt vara den där jobbiga som inte är med i gruppen.

Jag gör inte så längre för jag har turen att ha en fantastisk feministisk mamma som uppfostrat mig att tänka själv. Jag kom ganska så fort på hur fel det var att tänka nedlåtande om de kvinnor jag istället borde ha stöttat och blivit stöttad av. Numera bråkar jag så ofta jag kan och har inga alls intentioner att hålla tyst när någon kläcker förnedrande kommentarer om mina medsystrar. Men, i den kampen, så viktigt det är att träffa likasinnade ibland, att hålla ihop och stödja varandra. Så viktigt att vi blir inspirerade av varandra för att fortsätta stå rakryggade och inte ta någon skit. För hur tungt är det inte, när vi bombarderas av orättvisor och dumheter från alla håll och kanter, till och med ibland från oss själva.

Tack Maria-Pia, Lina, Skrämshicka och alla fantastiska kvinnor som kämpat så länge för inspirationen, den behövdes!

Torunn Liljegren

Majlis Fridén

Foto A.Bang

Rut Bohman, Aase Bang och Evy Hagman medverkade med korta tal. Presenter från DEA-muséet och Fogelstaförbundet gladdade oss särskilt mycket. Stockholmsavdelningen skall ha stort tack för den fina festen !

Zaida